KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/2180,

16. detsember 2019,

millega määratakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1700 alusel kindlaks kvaliteediaruannete üksikasjalik kord ja sisu

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrust (EL) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98, [1] eriti selle artikli 13 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon peaks liikmesriikide poolt Eurostatile edastatavate andmete jaoks sätestama kvaliteediaruannete üksikasjaliku korra ja sisu, sealhulgas täpsusnõuete täitmise hindamise meetodi näitajad.

(2) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas Euroopa statistikasüsteemi komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses on andmete jaoks, mida liikmesriigid peavad komisjonile (Eurostatile) määruse (EL) 2019/1700 alusel edastama, sätestatud kvaliteediaruannete üksikasjalik kord ja nõutav sisu, sealhulgas antud ülevaade täpsusnõuete täitmise hindamise meetodist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „*proxy*-intervjuu“ – vestlus kellegagi, kes ei ole see isik, kellelt teavet tahetakse saada, järgides iga uuringu jaoks kehtestatud erieeskirju, mis näevad ette, millisel juhul võib *proxy*-intervjuud lubada;

2) „vastamiskadu“ – olukord, kus uuringus ei õnnestu koguda andmeid ankeedi kõikide andmepunktide kohta või kõikidelt andmekogumiseks määratud rahvastikuüksustelt või mõlemat, täpsemalt:

   a) „üksuse või objekti kadu“ – vastamiskao liik, mis esineb siis, kui andmeid ei koguta andmekogumiseks määratud rahvastikuüksuse kohta;

   b) „üksikvastuse kadu“ – vastamiskao liik, mis esineb siis, kui andmeid ei koguta uuringus esineva määratud rahvastikuüksusega seotud muutuja kohta;

3) „valikuviga“ – osa erinevusest populatsiooniväärtuse ja selle väärtuse hinnangu vahel, mis tuleneb juhuslikust valimist asjaolu tõttu, et vaadeldakse ainult rahvastiku üht osa;

[1] ELT L 261I, 14.10.2019, lk 1.

4) „valikust sõltumatu viga“ – uuringu hinnangutes esinev viga, mida ei saa omistada valimi kõikuvustele;

5) „asendamine“ – andmeesitajate puhul algselt valimisse kuulunud üksuse asendamine teise üksusega, sealhulgas leibkondadevaheline või leibkonnasisene asendamine;

6) „nõuekohased üksused“ – valimialusest valitud kogum rahvastikuüksusi, kes kuuluvad sihtrahvastiku hulka;

7) „nõuetele mittevastavad üksused“ – valimis olevad üksused, mis ei kuulu sihtrahvastiku hulka;

8) „netovalim“ – valimialusest valitud kogum rahvastikuüksusi (sealhulgas asendusüksused), kellelt on saadud piisavalt teavet, et kaasata üksus uuringu hinnangutesse;

9) „koguvalim“ (ehk „algvalim“) – algselt valimialusest valitud kogum rahvastikuüksusi. Koguvalim koosneb nõuetekohastest üksustest (netovalim ja vastamata jätnud üksused) ja nõuetele mittevastavatest üksustest;

10) „imputeerimine“ – kord, mille kohaselt sisestatakse konkreetsesse andmepunkti väärtus, kui vastust ei ole saadud.

Artikkel 3

Kvaliteediaruanded

Kvaliteediaruanded sisaldavad kvaliteediga seotud andmeid ja metaandmeid vastavalt lisas sätestatud kvaliteedikriteeriumidele ja statistilistele mõistetele. Nendes aruannetes käsitletakse ka juhtumeid, kus asjakohaseid kvaliteedikriteeriume ei ole täidetud või kus statistilisi mõisteid ei ole õigesti kohaldatud või mõlemat.

Artikkel 4

Täpsusnõuete täitmise hindamise meetodite ülevaade

Komisjon (Eurostat) hindab, millises ulatuses on liikmesriikide poolt määruse (EL) 2019/1700 II lisa alusel edastatud andmed kooskõlas täpsusnõuetega. Kui komisjon (Eurostat) leiab, et täpsusnõudeid ei ole täidetud, hinnatakse seda järgmiste kriteeriumide põhjal:

— selle ulatus ja sagedus ning mõju, mida see avaldab olulisemate näitajate kvaliteedile, eelkõige nende võrreldavusele;

— kas seda on võimalik kiiresti parandada ja kas liikmesriigid teevad vajalikud parandused tulemuslikult;

— kas mittevastavust saab leevendada kaudselt, eelkõige hindamistehnikate abil, ja kas liikmesriigid võtavad sobivaid leevendavaid meetmeid;

— millises ulatuses on liikmesriikidel kontroll mittevastavuse üle, kui mittevastavus võib tekkida liikmesriigist sõltumatutel põhjustel;

— millises ulatuses jääb mittevastavus järjestikuste andmekogumisvoorude ajal püsima;

— kas on olemas komisjoni (Eurostati) heakskiidetud parandusmeetmete kava ja kas seda kava rakendatakse tulemuslikult; sellise kava hindamisel võetakse arvesse mittevastavusjuhtude kõrvaldamiseks vajalikku aega, eelkõige paneelandmete kogumise puhul.

Artikkel 5

Tehnilised standardid kvaliteediaruannete edastamiseks

1. Et toetada kvaliteedijuhtimist ja protsessi dokumenteerimist, edastatakse kvaliteediaruanded komisjoni (Eurostat) kehtestatud tehniliste standardite kohaselt.

2. Et andmeid oleks võimalik elektrooniliselt kätte saada, saadetakse kvaliteediaruanded komisjonile (Eurostatile) ühtse andmesisestusportaali kaudu.

Artikkel 6

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. detsember 2019

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Kvaliteedikriteeriumid ja statistilised mõisted

Kvaliteediaruanne peaks sisaldama kvaliteediga seotud andmeid ja metaandmeid vastavalt järgmistele kvaliteedikriteeriumidele ja statistilistele mõistetele.

Kui statistiline mõiste ei ole statistilise toimingu puhul asjakohane, peaks see mõiste jääma kvaliteediaruandesse koos märkusega „Ei kohaldata“.

1. KONTAKTID

Individuaalsed või organisatsioonilised kontaktpunktid andmete või metaandmete jaoks, sealhulgas kontaktandmed.

2. STATISTILINE ESITUS

Levitatavate andmete kirjeldus – andmeid saab kasutajatele kuvada tabelite, graafikute või kaartidena.

2.1. **Andmete kirjeldus**

Andmekogumi põhitunnuste kirjeldus.

2.2. **Klassifitseerimissüsteemid**

Vajaduse korral andmetes kasutatud klassifikatsioonide ja jaotuste loetelu ning kõik kõrvalekalded Euroopa statistikastandarditest või rahvusvahelistest standarditest.

2.3. **Sektorite kaetus**

Peamiste andmekogumiga kaetud teemade kirjeldus.

2.4. **Statistilised mõisted ja määratlused, sealhulgas vaatlusperiood**

Kõigi standardmääratlusest kõrvale kalduvate muutujate loetelu, milles on märgitud kasutatavad riigisisesed mõisted ja erinevused riigisiseste mõistete ning vastavate andmekogumiste vahel.

2.5. **Statistilised üksused**

Vaatlusüksuste kirjeldus.

2.6. **Statistiline üldkogum**

Sellise statistilise üldkogumi või selliste üldkogumite kirjeldus, mille kohta andmekogum käib, st rahvastik, kelle kohta teavet tuleb koguda.

2.6.1. *Hõlmamata rahvastikuosa(d)*

Teave rahvastikuosade kohta, keda andmekogumine ei hõlma (nt kodutud või asutustes elavad inimesed), sealhulgas sellise rahvastikuosa kirjeldus ja parim kvantitatiivne hinnang.

2.7. **Vaatluspiirkond**

Selle geograafilise piirkonna kirjeldus, mida mõõdetavad statistilised näitajad iseloomustavad: kaetav geograafiline piirkond ja loetelu piirkondadest, mis välja jäetakse.

2.8. **Ajaline katvus**

Ajavahemikud või ajahetked, mida vaadeldakse.

3. STATISTILINE TÖÖTLEMINE

Toimingud, mis tehakse andmetega, et etteantud reeglistikku järgides tuletada uut teavet.

3.1. **Allikandmed**

Töötlemata statistiliste andmete allika kirjeldus (nt küsitlused, haldusandmed, muud allikad). Kui kasutatakse haldusregistreid, tuleb neid selgelt kirjeldada (allikas, esmane otstarve, võimalikud puudused jms).

3.1.1. *Valimialus*

Valimialuse saamiseks või loomiseks kasutatud meetodite kirjeldus.

3.1.2. *Valimidisain*

Järgmiste aspektide kirjeldus:

— valimi kujundusviis (kihtvalim, mitmeastmeline, klastervalim, üheastmeline, kaheastmeline)

— stratifitseerimise ja alamstratifitseerimise kriteeriumid

— valimi suurus

3.2. **Andmekogumise sagedus**

Teave selle kohta, kui sageli andmekogumit kogutakse.

3.3. **Andmekogumine**

Andmete kogumiseks kasutatud meetodite kirjeldus (CAPI, CAWI, CATI jms). Lisada tuleks andmete kogumiseks kasutatud riigisisene küsimustik koos tõlkega inglise keelde.

3.4. **Andmete valideerimine**

Allik- ja väljundandmete kontrollimiseks ja valideerimiseks kasutatud menetluste kirjeldus, sealhulgas selgitus selle kohta, kuidas valideerimistulemusi jälgitakse ja kasutatakse.

3.5. **Andmete koostamine**

Andmete koostamise protsessi kirjeldus (nt andmete redigeerimine, imputeerimine, kaalumine, vastamiskadu arvestav korrektsioon, kalibreerimine, kasutatud mudel jms). Iga kaalumisetappi tuleks kirjeldada eraldi: disainikaalude arvutamine; vastamiskadu arvestav korrektsioon (kuidas disainikaalu korrigeeritakse, arvestades vastamismäärade erinevusi); kalibreerimine (korrigeerimise tase ja kasutatavad muutujad, kasutatav meetod); lõpliku kaalu arvutamine.

4. KVALITEEDIJUHTIMINE

Organisatsiooni sees statistikatoodete ja -protsesside kvaliteedi juhtimiseks kehtestatud süsteemid ja raamistikud.

4.1. **Kvaliteedi tagamine**

Organisatsioonis kasutatava kvaliteeditagamisraamistiku ja/või kvaliteedijuhtimissüsteemi kirjeldus (nt EFQM, ISO 9000).

4.2. **Kvaliteedi hindamine**

Statistiliste väljundite üldise kvaliteedi kirjeldus, milles võetakse kokku peamised tugevad küljed ja puudujäägid standardsete kvaliteedikriteeriumide – asjakohasuse, täpsuse, usaldusväärsus, ajakohasuse, õigeaegsuse, võrreldavuse ja sidususe alal. Mainida võib kompromisse kvaliteediaspektide ja ettenähtavate kvaliteedi täiustuste vahel.

5. ASJAKOHASUS

5.1. **Kasutajate vajadused**

Teave (kui see on olemas) kasutajate (uute) vajaduste kohta seoses kogutud andmetega.

5.2. **Kasutajate rahulolu**

Teave (kui see on olemas) andmekasutajate rahulolu kohta kogutud ja kättesaadavaks tehtud andmetega.

5.3. **Täielikkus**

Edastamata jäänud muutujatega seotud mittevastavuse kirjeldus.

6. TÄPSUS JA USALDUSVÄÄRSUS

6.1. **Üldine täpsus**

Teatava andmekogumi või valdkonnaga seotud täpsuse hindamise eri komponentide kokkuvõte:

— Statistilistes väljundites esinevate juhuslike ja süstemaatiliste vigade peamiste allikate kirjeldus koos kõigi vigade kokkuvõtliku hindamisega, milles keskendutakse eelkõige mõjule, mida need avaldavad olulisematele hinnangutele.

— Vajaduse korral andmete läbivaatamise aspektid.

6.2. **Valikuviga**

— Täpsushinnangute arvutamise metoodika kirjeldus.

— Hinnangute täpsuse mõõtmine vastavalt üksikute andmekogumite tehnilistele kirjeldustele.

— Määruse (EL) 2019/1700 II lisas nimetatud põhinäitajate standardvead riiklikul ja vajaduse korral piirkondlikul tasandil (NUTS 2).

6.3. **Valikust sõltumatu viga**

6.3.1. *Kaetusviga*

Valimialuseks oleva rahvastiku ja sihtrahvastiku lahknevuse kirjeldus.

— Valimialuse ajakohastamise sagedus ja ajakava.

— Vead, mis tulenevad valimialuse ning sihtrahvastiku ja -rahvastikuosade lahknevustest (ülekaetus, alakaetus, klassifikatsioonivead).

6.3.2. *Mõõtmisviga*

Selliste vigade kirjeldus, mis esinevad andmete kogumisel ja mille tõttu muutujate registreeritud väärtused erinevad tegelikest väärtustest.

— Küsimustiku koostamisel ja katsetamisel tehtud pingutuste kirjeldus (sealhulgas mitmel viisil ja/või mitmest allikast pärit andmete kogumisega seotud vigade kõrvaldamine).

— Küsitleja koolituse kirjeldus.

— *Proxy*-intervjuude määr.

6.3.3. *Vastamiskaost tulenev viga*

Järgmiste aspektide kirjeldus:

— Teadaolevad vastamata jätnute tunnused.

— Üksuse või objekti kao ja üksikvastuse kao osakaal.

— Asendusmäärad.

— Koguvalimi suurus (algvalimi suurus), nõuetekohaste üksuste arv ja netovalimi suurus, sealhulgas asendusüksused (saadud valimi suurus).

6.3.4. *Töötlemisviga*

Töötlemisel esinenud vea kirjeldus ja selle mõju andmekogumise lõpptulemustele, mis on tingitud õigesti kavandatud rakendusmeetodite vigasest rakendamisest.

— Kvaliteedikontrollide ja andmete redigeerimise protsessi kirjeldus.

— Imputeerimismenetluste kirjeldus.

— Imputeerimismäärad.

6.3.5. *Mudelist tulenevad vead*

Vajaduse korral: hinnangu koostamise eesmärgi piiritlemiseks vajalikest valdkonnapõhistest mudelitest tuleneva vea kirjeldus.

6.4. **Sesoonne korrigeerimine (vajaduse korral)**

Andmerida mõjutavate sesoonsete mõjude kõrvaldamiseks kasutatavate statistiliste meetodite kirjeldus.

6.5. **Andmete läbivaatamise põhimõtted**

Levitatavate andmete läbipaistvuse tagamisele suunatud põhimõtete kirjeldus, mille puhul esialgsed andmed vaadatakse pärast koostamist läbi.

6.6. **Andmete läbivaatamine praktikas**

Teave andmete läbivaatamise tavade kohta.

7. AJAKOHASUS JA ÕIGEAEGSUS

Teave järgmise kohta:

— Riigisiseste tulemuste avaldamise kuupäev.

— Välitöö lõpu ja esimese täielikult valideeritud andmete komisjonile (Eurostatile) esitamise vahele jäävate päevade arv.

— Esimese täieliku andmete komisjonile (Eurostatile) edastamise kuupäev. Kui andmeedastus ei toimu määruses (EL) 2019/1700 sätestatud tähtajal, tuleks esitada viivituse põhjus.

8. SIDUSUS JA VÕRRELDAVUS

Kirjeldus selle kohta, kuidas konkreetses valdkonnas kehtestatud nõudeid on täidetud, sealhulgas, kui see on asjakohane, igasuguse küsimustikest ja määratlustest kõrvalekaldumise mõju.

8.1. **Geograafiline võrreldavus**

Riigi eri piirkondade vahelise võrreldavuse probleemide kirjeldus.

8.2. **Ajaline võrreldavus**

Teave võrreldavate aegridade pikkuse kohta, sealhulgas aastad, mil on ilmnenud katkestused aegridades, ja katkestuste põhjused.

8.3. **Valdkondadevaheline sidusus**

Võrdlus kõigi asjaomaste muutujate välisallikatega, juhul kui asjaomased liikmesriigid peavad selliseid välisandmeid piisavalt usaldusväärseks.

8.4. **Sagedamini kui kord aastas koostatava ja aastastatistika sidusus**

Kui on asjakohane.

8.5. **Rahvamajanduse arvepidamise sidusus**

Kui on asjakohane.

8.6. **Sisemine sidusus**

Teave sidususe puudumise kohta statistilise protsessi väljundis.

9. KÄTTESAADAVUS JA SELGUS

Teave järgmise kohta:

— Levitamisvormingud.

— Metoodikat ja kvaliteeti käsitlevad dokumendid.

10. KULUD JA KOORMUS

Koormus andmeesitajatele ja võimaluse korral statistikatoote kogumise ja tootmisega seotud kulud. Tuleks märkida leibkonna küsitluste keskmine kestus. Kui see on võimalik ja asjakohane, tuleks leibkonna küsitluse kestuse andmed esitada andmekogumisviisi järgi.

11. KONFIDENTSIAALSUS

Teave andmete omandiõiguse kohta, mis näitab, mil määral võib nende loata avaldamine kahjustada andmeallika või muude asjaomaste isikute huve.

— Konfidentsiaalsuspõhimõtted – selliste õigusnormide kirjeldus, mis kehtivad lisaks Euroopa õigusaktidele ja mis on asjakohased andmete suhtes kohaldatava statistilise konfidentsiaalsuse seisukohast.

— Konfidentsiaalsus – andmekäitlus: üksik- ja suurandmete (sh tabelandmete) käitlemisel kehtivate eeskirjade üldine kirjeldus statistilise konfidentsiaalsuse seisukohast.

12. MÄRKUS

Täiendav kirjeldav tekst, mille võib lisada kvaliteediaruandesse.